

Vanhusneuvoston kokous

Aika: Keskiviikko 27.3.2024 klo 12.30–15

Paikka: Helsingin kaupungintalo, kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä:

Valtuustoryhmien edustajat:

Auni-Marja Vilavaara (Vihr.) pj.
Päivi Riihilahti-Syvänen (Kok.)
Vesa Paavonen (SDP)
Jussi Silvonen (Vas.)
Reetta Angelvo-Riipinen (PS)

Järjestöjen edustajat:

Olli Salin Eläkeläiset ry., Helsingin aluejärjestö, vpj.
Pirjo-Liisa Kangasniemi Helsingin kansallinen senioripiiri
~~Erik Wallin Samrådet i SPF Helsingfors~~
Lahja Sjöblom Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri
Liisa Hangonmäki Helsingin Kunnalliset eläkeläiset
Susanna Lehtovaara Jade-yhteisö
Marja Ruotsalainen Pääkaupunkiseudun omaishoitajat
Maarit Turu-Gromoff Helsingin Muistiyhdistys
Pirkko Linder Helsingin seurakuntayhtymä

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Seija Meripaasi Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, etäyhteys
Sari Tenni Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Pirjo Tujula Kaupunkiympäristön toimiala, etäyhteys
Silva Siponkoski Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala
Tommi Sulander Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat (kaupunginkanslia):

Marja Säikkä asiantuntija, vanhusneuvoston sihteeri
Sanna Simola projektisuunnittelija, kaupunginkanslia

Vierailijat:

Björn Månsson RKP:n valtuustoryhmän puheenjohtaja, kohta 5
~~Eliina Karhunen erityissuunnittelija, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, kohta 6, etäyhteys~~
Sari Hallikainen palvelukoordinaattori, taloushallintopalveluliikelaitos Talpa, kohta 6, etäyhteys
Tiina Susiluoto projektipäällikkö, kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, kohta 7
Anni Salla vuorovaikutusasiantuntija, kaupunkiympäristön toimiala, kohta 8
Mauno Rönkkö erityissuunnittelija, kaupunginkanslia, kohta 9

1 Kokouksen avaaminen

Kokous avattiin klo 12.30. Ennen kokouksen alkua ja kokouksen aikana otettiin vanhusneuvostosta ajankohtaiset kuvat viestintää varten.

2 Osallistujien toteaminen

Todettiin osallistujat. Osa osallistujista on etäyhteydellä.

3 Asialistan hyväksyminen

Kohdan 6 esittelijöistä toinen on estynyt. Muilta osin asialistaan ei tullut muutoksia.

VANHUSNEUVOSTO

4 Muistion tarkastaminen ja edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistiosta ei ole tullut huomautuksia. Muistion tarkistusvuorossa Reetta Angelvo-Riipinen ja Liisa Hanganmäki.

5 RKP:n valtuustoryhmän puheenjohtajan vierailu

Björn Månsson 12.30–13.00

Björn Månsson herätti keskustelua kotona asumisesta ja kotoisasta asumisesta myös palveluasumisen yksiköissä. Parhaassa tilanteessa ikääntynyt voi asua paikassa, jossa voi pysyä myös palvelutarpeen kasvaessa. Kotihoitoa on kehitetty, mutta se ei vastaa kaikkiin tilanteisiin ja tarpeisiin. Yhteisöasuminen tukee myös sosiaalisia tarpeita. Tarvitaan erilaisia ratkaisuja erilaisille yksilöille. Myös omaisten auttamismahdollisuudet vaikuttavat.

Vanhusneuvosto toivoi Månssonin edistävän vanhusneuvoston osallistumisoikeutta lautakuntien ja valtuuston kokouksiin. Månsson totesi, että koska Helsinki on myös hyvinvointialue, voisi käyttää hyvinvointialueita vastaavia käytäntöjä osallistumisoikeuden osalta, jolloin se koskisi kaupunginvaltuuston kokouksia ja sotepe-lautakuntaa. Vanhusneuvosto nosti esiin huolen siitä, että rakennetaan suuria terveysasemia, kun samaan aikaan vähennetään kyseisillä alueilla lähiliikenteen yhteyksiä. Månsson lupasi ottaa asiaa esille sekä sotepe-lautakunnassa että HSL:n hallituksessa todeten, että mikäli pienempiä terveysasemia lakkautetaan, HSL:n ja sotepe:n välillä tarvitaan koordinaatiota liikenneyhteyksien osalta.

6 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen huojennukset ja ulosotto,

Elina Karhunen, Sari Hallikainen klo 13–13.30

Elina Karhunen oli estynyt, joten Sari Hallikainen esitteli ulosottoon ja perintään liittyviä asioita Taloushallintopalveluliikelaitos Talpan näkökulmasta. Vanhusneuvosto pyytää Elina Karhusen toisella kertaa kokoukseen. Yksittäisiä asiakkaita, jotka ovat vapaaehtoisessa perinnässä on 4 631, ja näistä 731 on yli 65-vuotiaita. Tarkemmat tiedot ovat liitteenä. Vanhusneuvosto kiinnitti huomiota laskutusaikoihin, joissa ei käytetä pisintä lain mahdollistamaa laskutusaikaa. Postin kanton on nykyisellään varattu 3 päivää, mutta usein laskut tulevat vasta eräpäivän jälkeen.

Vanhusneuvosto kysyi, miksi ei käytetä asiakasmaksulain 1 ja 2 momentin mukaista perimättä jättämisen mahdollisuutta. Talpa ei pysty tähän kysymykseen vastaamaan. Lisäksi todettiin, että muistisairaus aiheuttaa vaikeuksia maksujen hoitamiseen. Jos Talpa saa tiedon edunvalvontaprosessin käynnistymisestä, perintä keskeytetään. Tieto ei kulje Talpalle automaattisesti. Vanhusneuvosto selvittää sotepe-toimialalta tiedon kulkuun liittyviä asioita.

7 Kulttuurikeskusten visiotyö,

Tiina Susiluoto 13.30–13.50

Tiina Susiluoto kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalta kertoi alueellisten kulttuurikeskusten visiotyöstä 2023–2025. Tiinan esitys on liitteenä.

Vanhusneuvosto ehdotti yhteistyön tiivistämistä kulttuurikeskusten ja seniorikeskusten välillä ja toivoi, että kulttuurikeskuksista voisi saada tiloja ikääntyneiden ja heidän yhdistystensä avoimille tilaisuuksille. Visiotyössä tehtävässä kyselyssä toivottiin huomioitavan ikääntyneen väestön moninaisuus: eri ikäryhmät, kulttuuritaustat, muistisairaat. Tarpeet ovat moninaisia. Omaishoitajat voisivat osallistua tilaisuuksiin hoidettavan kanssa, jos tilaisuuksien kesto voisi räätälöidä lyhyemmäksi. Vieraskielisten

VANHUSNEUVOSTO

ikäntyneiden tavoittamisessa auttaa monikielinen tai selkokielinen tiedotus, sekä kokemus tervetulleeksi tulemisesta. Saattoliikenne kannattaa myös ottaa huomioon peruskorjauksissa.

Sovittiin, että Silvan kokoama vanhusneuvoston järjestöyhteystietojen lista toimitetaan työryhmälle, ja vanhusneuvostossa mukana olevat välittävät sidosryhmäkyselyä eteenpäin. Tiina vie työryhmälle vanhusneuvoston kehittämissuhteet.

Tauko 13.50–14.00

8 Osallisuus kaupunkiympäristön toimialalla,

Anni Salla 14.00–14.20

Anni Salla esitteli kaupunkiympäristön toimialan toimintaa osallisuuden ja vuorovaikutuksen näkökulmasta. Liitteenä olevaan esitykseen on koottu, mistä löytyy tietoa kaupunkiympäristön toimialan suunnitelmista ja vaikuttamismahdollisuuksista. Suunnitelmavahti on työkalu oikea-aikaiseen vaikuttamiseen ja seuraamiseen. Muita työkaluja ovat KerroKantasi-palvelu, karttakyselyt sekä esittely-, keskustelu- ja asukastilaisuudet ja kaupungin palautepalvelu. Näihin löytyy linkit liitteestä.

Kaupunkiympäristön asioihin vaikuttaminen on lakisääteinen oikeus. Kaikki nähtävillä olon aikana tulleet kommentit käydään läpi ja huomioidaan. Kaikki nähtävillä olon aikana tulleet kommentit käydään läpi. Hankkeen reunaehdot määrittävät sen, millaisia muutoksia kommenttien perusteella voidaan tehdä.

Jos halutaan tietoa jonkun tietyn hankkeen lausunnon huomioimisesta, Anni voi auttaa asian selvittämisessä. Sovittiin, että Anni tekee selvittelytyötä joihinkin kokouksessa esiin nostettuihin hankkeisiin liittyen.

Kokouksen jälkeen tulleet täydennykset:

- Kalasatama-Pasila-raitiotien vuorovaikutus ja sen vaikutukset: Pirjo Tujula kertoi tilaisuudessa, että häneen voi olla tästä yhteydessä. Hän on ollut hankkeessa mukana.
- Lapinlahti: Tästä on tulossa lisätietoa lähiaikoina
- Siltamäen ostoskeskus: Siltamäen keskuksen kaavahanke on käynnistymässä ja suunnittelun tavoitteet ovat nähtävillä ja kommentoitavana 6.5.–27.5. Ideoita ja ajatuksia siitä, millainen keskus voisi olla esitellään lyhyesti Uutta Koillis-Helsinkiä-tilaisuudessa 15.5. Tiedon nähtävillä tulosta saa mm. tilaamalla Suunnitelmavahdin (hel.fi/suunnitelmavahti). Lisätietoa Uutta Koillis-Helsinkiä-tilaisuudesta tulee osoitteeseen hel.fi/asukastilaisuudet.

Vanhusneuvosto kysyi terveys- ja hyvinvointikeskusten saattoliikenteestä. Kun hanketta suunnitellaan, asemakaavavaiheessa määritellään pysäköintipaikkojen määrä. Tarve tulee tilan käyttäjältä (sotepe). Kadunvarsipysäköinteihin myös tulee tarve tilan käyttäjältä.

Vanhusneuvosto kysyi saavutettavuuden huomioimisesta, kun kaikki ikäntyneet eivät käytä digipalveluita. Digipalveluiden lisäksi järjestetään lähitilaisuuksia, ja myös digiosallistumisesta pyritään tekemään mahdollisimman helppoa. Saavutettavuus on karttapalveluiden kilpailutuksessa myös kriteerinä.

Annille voi laittaa kysymyksiä kaupunkiympäristön toimialan osallisuuteen ja yhteistyöhön liittyvissä asioissa.

9 Vuoden 2025 talousarviovalmistelun aikataulu

Mauno Rönkkö klo 14.20–14.35

Mauno Rönkkö esitteli talousarviovalmistelun vuosikelloa. Vuoden 2025 talousarvio valmistellaan samalla aikataululla. Määrärahaamin kohdentamisessa hyödynnettäviä toimintaympäristön muutoksia koskevia tietoja aletaan kerätä helmikuussa ja ne käydään läpi toimialojen kanssa ennen vappua. Talousarvion tekniset valmisteluohjeet annetaan toimialoille maaliskuun lopussa, ja kaupunginhallitus päättää talousarvioehdotuksen valmisteluohjeet sekä ehdotusten valmistelussa käytettävän määrärahaamin kesäkuun alussa. Toimialat valmistelevat näiden pohjalta esityksensä tulevan vuoden talousarvioksi, ja lautakunnat esittävät ne kaupunginvaltuustolle syyskuun puolivälissä. Esitykset sovitetaan yhteen ja kaupunginhallitus tekee tämän pohjalta talousarvioehdotuksen kaupunginvaltuustolle marraskuun alussa. Kaupunginvaltuusto päättää tulevan vuoden talousarvion marraskuun lopulla, jonka jälkeen toimialat valmistelevat tulosbudjetit ja toimintasuunnitelmat talousarviomäärärahan tarkemmasta kohdentamisesta. Nämä viedään lautakunnan päätettäväksi talousarviovuoden alussa.

Vanhusneuvoston näkökulmasta keskeisin talousarviovalmisteluun vaikuttaminen tapahtuu kesäkuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana. Valtuutettujen on tehtävä aloitteet, jotka koskevat määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon (talousarvioaloitteet) toukokuun loppuun mennessä. Neuvostoilta ja lautakunnilta pyydetään lausunnot näihin aloitteisiin syyskuun puoliväliin mennessä ja ne käsitellään kaupunginhallituksessa ja valtuustossa TAE:n käsittelyn yhteydessä. Myös tulosbudjettien laatimisvaihe vuoden lopussa on määrärahojen konkreettisen kohdentumisen kannalta keskeinen.

Kunta-Helsingin määräraha-asiat lasketaan kaupunkitasoisesti, eikä sitä ole viime vuosina jaettu toimialakohtaisesti. Raami on sidottu kaupunkistrategiassa päätetysti väestönkasvuun ja kustannustason nousuun, eikä siihen vaikuta kaupungin tulokehitys. Näin mahdollistetaan pitkäjänteisempi ja tasaisempi suunnittelu. Investointitaso on sidottu kuntatalousohjelman alijäämätavoitteeseen. Suunnitellut investoinnit jäävät harvoin toteutumatta tai niihin varatut määrärahat käyttämättä. Kun investointeja on lykkäätynyt, niiden kustannukset ovat siirtyneet maksettavaksi myöhemmin.

Sotepe:n laskennallinen ja yleiskatteellinen rahoitus tulee valtiolta. Se ei huomioi yksittäisiä määrärahatarpeita vaan perustuu tarvetekijöiden (esim. väestönkasvu) muutoksiin sekä lainsäädännön yms. normien muutoksiin. Koska Helsingin sotepe:n menot ennen uudistusta olivat suuremmat kuin koko maan keskimääräiset menot, Helsinki saa valtiolta tämän erotuksen kattavaa siirtymätasasta, jonka määrä pienenee noin 10e/asukas/vuosi viiden vuoden ajan. Tämän jälkeen jäävä siirtymätasaus on toistaiseksi pysyvä. Sotepe:n jatkossa saamaan rahoitukseen vaikuttaa myös koko maan sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen menokehitys. Kun kokonaismenot ylittyvät, niin kokonaisuudessaan määrärahaa kasvatetaan. Helsinki saa osan muiden hyvinvointialueiden menoylityksistä aiheutuvasta kokonaisuudessaan määrärahan kasvusta.

Asia herätti keskustelua ja paljon kysymyksiä. Vanhusneuvoston toiveena on vaikuttaa budjetin suunnitteluun ikääntyneiden osalta.

Vanhusneuvosto ihmetteli sotepe:n tilinpäätöksessä ollutta ylijäämää, vaikka viime keväänä sen ennustettiin olevan alijäämäinen. Taustalla on mm., että HUS ei saanut tuotettua kaikkia sovittuja palveluja, joten laskutuksen määrä jäi suunniteltua vähäisemmäksi. Tämä säästö ei toistu vuosittain. Kun tuotettu palvelumäärä nousee tilatun tasolle, nousee myös laskutus suunnitellun mukaiseksi.

10 Muut asiat

- a. Kommentit liikenteen ilmastopaneelin puheenvuoroon
Auni-Marjalle ja Reetalle voi lähettää kommentteja sähköpostitse
- b. Lausunto Ilmasto- ja meluntorjuntasuunnitelmasta
Lausuntoa on voinut kommentoida Forms-kyselyllä. Kommenttien pohjalta tehty lausuntoluonnos hyväksyttiin ilman muutoksia.
- c. Lausunto Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta
Lausuntoa on voinut kommentoida Forms-kyselyllä. Lisätään lausuntoluonnokseen uuden ympäristön vaikutus pärjäämiseen ja ympärivuorokautisen hoidon tarpeeseen
- d. Lausunto omaishoidettavien rokotuksista kotona
Kerätään kommentit huhtikuun aikana.

11 Tiedotusasiat:

- a. Vanhusneuvoston määrärahapäätös
Vanhusneuvostolle on myönnetty sen anoma määräraha. Päätös on jaettu neuvostolle tiedoksi.
- b. Syksyille suunnitteilla vierailu Tampereelle
Työvaliokunta suunnittelee vanhusneuvostolle opintomatkaa.
- c. Toimijoiden ajankohtaiset
Digituen koordinaatioryhmä, Digiystävä-hanke: Vanhusten turva ry on saanut rahoituksen STEA:lta. Sen avulla käynnistetään opintopiirejä, tavoitteena tavoittaa 1600 ikäihmistä. Olli välittää materiaalin.
Helsinki toteuttanut asiakastytyväisyyskyselyn omaishoitajille. Asiaa voisi esitellä vanhusneuvoston kokouksessa. Marja R toimittaa yhteystiedot.
Helsingin seurakuntayhtymä jatkaa yhteistyötä kaupungin kanssa.
Diakoniapäällikkö Asta Turtiainen tulossa syksyllä kokoukseen. Vanhusneuvoston päivitetty viestintäsuunnitelma
Vanhusneuvoston viestintäsuunnitelmaa työstetty edellisessä kokouksessa keskustellun pohjalta. Työvaliokunnan käsittelemä viestintäsuunnitelma on toimitettu liitteenä.
- d. Lahden vanhusneuvoston vierailu 14.5.
Lahden vanhusneuvosto tulossa Helsingin vanhusneuvoston vieraaksi 14.5. klo 10 alkaen. Puheenjohtaja ja sihteeri valmistelevat vierailua.

12 Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 15.05

Auni-Marja Vilavaara

Marja Säikkä

puheenjohtaja

sihteeri

Muistion tarkistivat:

Reetta Angelvo-Riipinen

Liisa Hangonmäki

Liitteet:

- Koonti kokouksen esityksistä